

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Географічний факультет
Кафедра туризму та готельного господарства

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента

СПЕЦІАЛІЗОВАНИЙ ТУРИЗМ

підготовки	Бакалавр
спеціальності	242 Туризм і рекреація
освітньо-професійної програми	Туризм

Силабус освітнього компонента «СПЕЦІАЛІЗОВАНИЙ ТУРИЗМ»
підготовки бакалавра, галузі знань 24 Сфера обслуговування, спеціальності
242 Туризм і рекреація, за освітньо-професійною програмою Туризм.

Розробник: Безсмертнюк Т. П., доцент кафедри туризму та готельного
господарства, кандидат географічних наук

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

Ільїн Л.В.

**Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри
туризму та готельного господарства**
протокол № 1 від 29 серпня 2023 р.

Завідувач кафедри:

Ільїн Л.В.

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	Галузь знань: 24 Сфера обслуговування Спеціальність: 242 Туризм і рекреація Освітньо-професійна програма: Туризм Освітній рівень: перший (бакалаврський)	Вибірковий
Кількість годин/кредитів 150/5		Рік навчання – 3
		Семестр – 5
		Лекції – 10 год.
		Практичні – 20 год.
		Самостійна робота – 110 год.
ІНДЗ: немає		Консультації – 10 год.
		Форма контролю: залік
Мова навчання		Українська

II. Інформація про викладача

ППП: Безсмертнюк Тарас Петрович

Науковий ступінь: кандидат географічних наук

Вчене звання: доцент кафедри туризму та готельного господарства

Посада: доцент кафедри туризму та готельного господарства

Контактна інформація викладача:

Номер мобільного зв'язку: 0667009523

Електронна адреса: bezsmertniuk.taras@vnu.edu.ua

Дні занять (посилання: <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi>)

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу.

На сучасному етапі популярності набуває система сегментів туризму, в основу виділення яких поставлена мета подорожі, або спеціалізовані види туризму. Освітній компонент «Спеціалізований туризм» розкриває історію формування окремих спеціалізованих видів туризму, географічні аспекти їх поширення та тенденції розвитку, висвітлює теоретичний матеріал щодо процесів формування та розвитку спеціалізованих напрямів туристичної галузі, що забезпечують реалізацію різноманітних туристичних потреб населення, сприяють оздоровленню нації, підвищенні працездатності, розвитку фізичних і духовних якостей членів суспільства.

2. Пререквізити освітнього компонента.

Пререквізити: основи туризмознавства; самодіяльний туризм; екологічний туризм; сільський зелений туризм.

3. Мета і завдання освітнього компонента.

Мета викладання освітнього компонента «Спеціалізований туризм»: формування у студентів системи теоретичних знань щодо суті спеціалізованого туризму, його видів, їх ресурсного, інфраструктурного забезпечення та вмінь формування спеціалізованих турів відповідно до мети подорожі туристів.

Завдання освітнього компонента:

- дослідження стану та перспектив розвитку спеціалізованого туризму в світі та Україні;
- вивчення досвіду вітчизняної та зарубіжної практики планування та організації спеціалізованого туризму;

- формування навичок дослідження та аналізу ринку спеціалізованих видів туризму;
- формування уявлень щодо створення турів з урахуванням мотивації туристів, ресурсного та інфраструктурного забезпечення спеціалізованих видів туризму.

4. Результати навчання (компетентності).

Загальні компетентності:

ЗК 02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;

ЗК 05. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

Фахові компетентності:

ФК 15. Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності;

ФК 16. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;

ФК 17. Здатність аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій;

ФК 19. Розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів.

Результати навчання:

РН 2. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук;

РН 3. Знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ;

РН 5. Аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій.

5. Структура освітнього компонента.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю* /Бали
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи спеціалізованого туризму. Традиційні види спеціалізованого туризму						
Тема 1. Спеціалізований туризм: поняття, сутність, класифікація	15	2	2	10	1	ДС, РМГ/10
Тема 2. Релігійний туризм	13	–	2	10	1	ЗПР, УО/10
Тема 3. Спортивний туризм. Альпінізм	20	2	2	15	1	ДП, ДС/10
Тема 4. Лікувально-оздоровчий туризм	15	2	2	10	1	ДС, РМГ/10
Тема 5. Освітній туризм	13	–	2	10	1	ДП, ДС/10
Разом за змістовим модулем 1	76	6	10	55	5	50
Змістовий модуль 2. Новітні види спеціалізованого туризму						
Тема 6. Медичний туризм. Гастрономічний туризм	13	–	2	10	1	ДС, РМГ/10
Тема 7. Етнічний туризм. Подієвий туризм	20	2	2	15	1	ДП, ДС/10
Тема 8. Діловий туризм	13	–	2	10	1	ЗПР, УО/10
Тема 9. Індустріальний туризм. Екстремальний туризм	13	–	2	10	1	ДП, ДС/10
Тема 10. Круїзний туризм	15	2	2	10	1	ЗПР, УО/10
Разом за змістовим модулем 2	74	4	10	55	5	50

Усього годин / Балів	150	10	20	110	10	100

*Форми контролю: ДС – дискусія; РМГ – робота в малих групах; ЗПР – захист практичної роботи; УО – усне опитування; ДП – доповідь з презентацією.

6. Завдання для самостійного опрацювання.

№ п/п	Тематика	К-сть годин
1	Спеціалізований туризм: поняття, сутність, класифікація	10
2	Релігійний туризм	10
3	Спортивний туризм. Альпінізм	15
4	Лікувально-оздоровчий туризм	10
5	Освітній туризм	10
6	Медичний туризм. Гастрономічний туризм	10
7	Етнічний туризм. Подієвий туризм	15
8	Діловий туризм	10
9	Індустріальний туризм. Екстремальний туризм	10
10	Круїзний туризм	10
Усього		110

IV. Політика оцінювання

Основні принципи організації поточного й підсумкового контролю знань здобувачів освіти розкриває «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки» (посилання: https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2022-07/Polozh_pro_otzin_%D1%80%D0%B5%D0%B4%2B%D0%9C%D0%95%D0%94.pdf).

Політика викладача щодо здобувача освіти

Студент зобов'язаний в повному обсязі оволодіти знаннями, вміннями, практичними навичками та компетентностями з освітнього компонента. При вивченні освітнього компонента необхідно спиратися на конспект лекцій, рекомендовану основну та додаткову навчальну, наукову літературу. Вітається використання інших джерел з альтернативними поглядами на ті чи інші питання задля формування продуктивної дискусії з проблем навчальної дисципліни. Високо оцінюється прагнення здобувачів вищої освіти: активно працювати на практичних заняттях (брати участь в обговоренні дискусійних питань); повною мірою долучатися до активних форм навчання; відпрацьовувати пропущені практичні заняття.

Студент зобов'язаний відвідувати заняття всіх видів відповідно до встановленого розкладу з метою поточного та підсумкового оцінювання знань, не запізнюватися, мати відповідний зовнішній вигляд. У разі відсутності через хворобу надати відповідну довідку. Здобувач вищої освіти повинен дотримуватися навчальної етики, поважно ставитися до учасників процесу навчання, бути толерантним, доброзичливим, виваженим у спілкуванні зі студентами та викладачами, уважним і дотримуватися дисципліни та часових (строкових) параметрів навчального процесу.

Недопустимо: пропуски та запізнення на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття (крім випадків, передбачених методичними рекомендаціями викладача); списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання, наявність незадовільних оцінок за 50% і більше зданого теоретичного і практичного матеріалу.

Політика щодо академічної доброчесності

Обов'язковою вимогою є дотримання норм академічної доброчесності. Дотримання принципів академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань поточного та підсумкового контролю без використання зовнішніх джерел інформації (наприклад, окрім випадків, дозволених викладачем,

підготовки практичних завдань під час заняття); надання достовірної інформації про результати власної (наукової) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації. Списування під час модульних контрольних робіт та екзамену заборонені (в т. ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн тестування.

Політика, стандарти та процедури дотримання академічної доброчесності у Волинському національному університеті імені Лесі Українки знайшли своє відображення в «Кодексі академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки» (посилання: <https://ra.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/Kodeks-akademichnoyi-dobrochesnosti.pdf>).

Вимоги до академічної доброчесності визначаються Положенням про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній діяльності здобувачів вищої освіти і науково-педагогічних працівників Волинського національного університету імені Лесі Українки (посилання: <http://ra.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/03/polozhennya-pro-antyplagiat.pdf>).

Політика щодо дедлайнів та перескладання

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Пропущені заняття відпрацьовувати у визначений викладачем час. Перескладання будь-яких видів робіт, передбачених силабусом освітнього компонента, з метою підвищення підсумкової модульної оцінки, не дозволяється.

Політика щодо зарахування результатів формальної, неформальної та інформальної освіти

Результати навчання, здобуті шляхом формальної, неформальної та/або інформальної освіти, визнаються у Волинському національному університеті імені Лесі Українки шляхом валідації (посилання: https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/08/2022_%D0%92%D0%B8%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D1%80%D0%B5%D0%B7%D1%83%D0%BB_%D1%82%D0%B0%D1%82i%D0%B2_%D0%92%D0%9D%D0%A3_i%D0%BC._%D0%9B.%D0%A3._%D1%80%D0%B5%D0%B4.pdf).

Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, контрольній роботі тощо, які передбачені програмою (силабусом) освітнього компонента.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається в семестрі, що передує семестру початку вивчення освітнього компонента, або під час вивчення ОК, але довший термін, наприклад, не пізніше 01 грудня та 01 травня, враховуючи ймовірність непідтвердження здобувачем результатів такого навчання.

V. Підсумковий контроль

Форма підсумкового контролю – залік. Залік викладач виставляє за результатами поточної роботи за умови, що здобувач освіти виконав ті види навчальної роботи, які визначено силабусом. У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацьовувати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів). У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості в усній формі. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості, як правило, 100.

Перелік питань до заліку

1. Сутність та основні поняття спеціалізованого туризму.
2. Відмінність спеціалізованого туризму від масового.
3. Мотиваційні чинники в спеціалізованому туризмі.
4. Класифікація видів спеціалізованого туризму.
5. Релігійно-паломницький туризм як вид туризму, його технологічні, економічні, організаційні, управлінські та маркетингові особливості.
6. Сутність та види релігійного туризму. Функції релігійного туризму.
7. Релігійний чинник вибору форми проведення вільного часу.
8. Центри релігійного туризму та паломництва.
9. Розвиток релігійного туризму в Україні.
10. Спортивний туристичний похід. Види і форми спортивних походів та їх характеристика.
11. Особливості спортивно-комерційних турів та їх організація.
12. Гірський туризм та альпінізм. Центри розвитку гірськолижного туризму.
13. Ресурсна база альпінізму.
14. Розвиток альпінізму в Україні.
15. Лікувально-оздоровчий туризм як вид туризму, його технологічні, економічні, організаційні, управлінські та маркетингові особливості.
16. Поняття лікувального туризму. Поняття оздоровчого туризму, особливості розробки оздоровчих турів для різних категорій туристів.
17. Ресурсна база оздоровчого туризму, природні ресурси, матеріальні ресурси.
18. Сегментація лікувального туризму. Особливості організації лікувальних турів.
19. Загальні принципи організації лікування та оздоровлення на курортах.
20. Напрями освітнього туризму та їх характеристика.
21. Країни-лідери з розвитку освітнього туризму.
22. Перспективні напрями освітнього туризму в Україні.
23. Світові тенденції розвитку медичного туризму.
24. Основні географічні напрями медичного туризму в світі.
25. Темпи зростання обсягу медичного туризму в світі.
26. Перспективи розвитку медичного туризму в Україні.
27. Гастрономічний туризм як вид туризму, його технологічні, економічні, організаційні, управлінські та маркетингові особливості.
28. Стан та перспективи розвитку гастрономічного туризму.
29. Поняття про етнічний та ностальгійний туризм.
30. Ресурси етнічного та ностальгійного туризму, їх класифікація.
31. Потенціал розвитку етнічного туризму в Україні.
32. Сутність та класифікація подієвого (івентивного) туризму. Переваги подієвого туризму.
33. Різновиди подійового туризму, місце подійового туризму в загальній класифікації видів туризму. Ресурси івентивного туризму.
34. Мотивація вибору івентивного туризму.
35. Суб'єкти подієвого туризму та їх взаємодія при організації подій.
36. Формування стратегії створення і реалізації продукту подієвого туризму.
37. Event-management: тенденції та розвиток в Україні.
38. Регіональний аспект розвитку подієвого туризму.
39. Поняття «діловий туризм». Класифікація ділового туризму.
40. Історія і сучасні тенденції ділового туризму.
41. Загальна характеристика і особливості політичних ділових заходів.
42. Загальна характеристика і особливості наукових заходів у діловому туризмі.

43. Загальна характеристика, особливості організації і проведення комерційних заходів.
44. Професійні ділові заходи. Інсентив-туризм.
45. Вплив ділового туризму економічний розвиток.
46. Основні центри ділового туризму.
47. Інфраструктура розвитку ділового туризму.
48. Маршрути туризму виробничої спадщини у Великобританії, Німеччині та інших країнах світу.
49. Ресурсне забезпечення індустриального туризму в Україні.
50. Характеристика об'єктів індустриального туризму в Україні.
51. Екстремальний туризм як вид туризму, його технологічні, економічні, організаційні, управлінські та маркетингові особливості.
52. Класифікація видів та форм екстремального туризму.
53. Географічні аспекти розвитку круїзного туризму в світі.
54. Характеристика основних регіонів морських круїзів.
55. Особливості річкового круїзного туризму. Основні регіони річкового круїзного туризму.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка знань здобувачів освіти здійснюється за 100-бальною шкалою:

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
1–59	Незараховано (необхідне перескладання)

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна:

1. Богатирьова Г. А., Головань М. Г., Горіна Г. О., Літвінова-Головань О. П., Коптєва Т. С., Снігур К. В. Спеціалізований туризм : навч. посіб. Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, каф. туризму та країнознавства. Кривий Ріг : ДонНУЕТ, 2021. 173 с.
2. Борисова О. В. Спеціалізований туризм: навчальний посібник для студентів закладів вищої освіти спеціальності «Туризм». Київ : Видавничий дім «Кондор», 2020. 360 с.
3. Дишкантюк О. В., Власюк К. В. Гасторonomічний туризм : підручник. Одеса : ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 136 с.
4. Доценко А. І. Етнічний туризм : навчальний посібник. К. : Університет «Україна», 2022. 96 с.
5. Мальська М. П., Бордун О. Ю. Медичний туризм: теорія та практика : навчальний посібник. Київ : Видавництво «Центр учбової літератури», 2019. 128 с.
6. Павленко Є. Є., Ільницька Г. С., Павленко В. О. Оздоровчий туризм : навч.

посібник для студентів денної форми навчання. Х. : НФаУ, 2021. 114 с.

7. Панченко С. А. Релігійний туризм в Україні: стан, потенціал, перспективи : монографія. Київ : Автограф, 2019. 163 с.

Додаткова:

1. Безсмертнюк Т. П. Розвиток глемпінг-туризму в межах природоохоронних територій України. *Наука, освіта, суспільство в умовах глобалізації* : збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції (Полтава, 6 липня 2021 р.). Полтава : ЦФЕНД, 2021. С. 5–7.

2. Безсмертнюк Т. П. Теоретичні підходи до визначення поняття футбольний туризм. *Ricerche scientifiche e metodi della loro realizzazione: esperienza mondiale e realta domestiche* : збірник наукових праць «ΛΟΓΟΣ» з матеріалами II Міжнародної науково-практичної конференції (Т. 1), м. Болонья, 12 листопада 2021 р. Вінниця-Болонья: Європейська наукова платформа, Associazione Italiana di Storia Urbana, 2021. С. 31–32.

3. Безсмертнюк Т. П., Мельничук М. М. Європейський досвід організації екологічного туризму в національних парках (на прикладі Німеччини). *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: географія*. Тернопіль : СМП «Тайп». № 1 (випуск 48). 2020. С. 77–83.

Інтернет-ресурси:

1. Бібліотека Волинського національного університету імені Лесі Українки : веб-сайт. URL: <https://library.vnu.edu.ua/> (дата звернення: 24.08.2023).

2. Давиденко І. В. Особливості розвитку ринку освітнього туризму. URL: <http://dspace.oneu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/2152/Особливості%20розвитку%20ринку%20освітнього%20туризму.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (дата звернення: 24.08.2023).

3. Кукліна Т. С. Гастрономічний туризм на туристичному ринку України. URL: <http://www.sworld.com.ua/konfer30/682.pdf> (дата звернення: 24.08.2023).

4. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського : веб-сайт. URL: <http://www.nbuv.gov.ua> (дата звернення: 24.08.2023).

5. Про туризм : Закон України від 15.09.1995 р. № 324/95-ВР. Дата оновлення : 16.10.2020 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-вр#Text> (дата звернення: 24.08.2023).

6. Ткачук Л. М. Освітній туризм у світі й в Україні. URL: <https://er.nau.edu.ua/bitstream/NAU/43289/1/Ткачук%20Освітній%20туризм.pdf> (дата звернення: 24.08.2023).

7. Туристична бібліотека «Все про туризм». URL: <https://tourlib.net/ua.htm> (дата звернення: 24.08.2023).

8. United Nations World Tourism Organization : веб-сайт. URL: <https://www.unwto.org> (дата звернення: 24.08.2023).